

Motion till riksdagen

1989/90:Ub289

av Mona Saint Cyr och Margareta Gard, båda (m)

●mvärdera den lilla skolan

Alltför sällan ägnas uppmärksamhet åt de små skolornas kvalitet och miljö. De små klasserna innebär för eleverna både trygghet och stimulans. Det är väl känt, genom erfarenheter från B-skolereformen, att dess elever dessutom danades till självständiga, konstruktiva och trygga människor med god förmåga att angripa och lösa problem. Dessa de små skolornas positiva förutsättningar bör finnas med i bilden, då man överväger möjligheterna att bevara landsbygdens små skolor. De har attraktionskraft. Därför värnar föräldrarna om dem.

Skolan i Drevdagen är numera känd för de flesta svenskar genom sin kamp för en egen existens. Den har kommit att bli en symbol för människors rätt och fasta föresatser att påverka sin närmiljö och sina egna angelägna närproblem. En skola är en motor i bygdens liv och bygdens inteckning i framtiden.

Tyvär avvecklas trots detta många av landsbygdens små skolor till följd av både brist på medel och en stelbent lagstiftning. Det är emellertid kortsiktigt att avveckla samtidigt som man talar om behovet av en utvecklingsprocess på just landsbygden. Staten bör därför erbjuda bättre möjligheter för dessa små skolor att leva vidare trots vikande elevunderlag.

Det är få familjer, som tillåts välja skola efter egna värderingar idag. Antalet fristående skolor är få och statsbidragen njudda eller obefintliga. I den allmänna skolan förefinns vissa möjligheter först på gymnasienivå, och då gäller det inriktningen mot exempelvis idrott och schack. I en moderat kommittémotion utvecklas tankegångarna närmare, hur ökad valfrihet kan uppnås med ett nytt bidragssystem. De statliga bidragen får följa elevernas val av skola. Man ugår då från de faktiska kostnaderna i olika kommuner och kommundelar. Dessa skiljer nämligen sig från varandra. Med det moderata systemet skapas bättre möjligheter att bevara skolor i glesbygd.

De kommuner, som ser positivt på alternativa skolformer och alternativ pedagogik bör inte centralstyras via villkorade statsbidrag utan ges möjlighet till självständiga bedömningar allt efter föräldrars önskemål. De kommunala bidragen bör i princip motsvara den totala besparing, som görs, då barnen inte går i kommunens allmänna skola. Därvid inkluderas kostnader för läromedel, skolmåltider, skolskjutsar, vissa personalkostnader bl.a. Eleverna i alternativa skolor ska givetvis också ha tillgång till skolläkare, skolsköterska, kurator, psykolog, kommunal musikskola, pedagogisk ledning osv. Några hinder för ytterligare bidrag bör ej få föreligga.

Det rör sig i själva verket om mindre styrning uppifrån och att fördela medel på ett annat sätt än som sker idag. Ekonomiskt satsas det nämligen på den svenska skolan mer än någon annanstans i världen. Ändå håller kunskapsmålet inte motsvarande nivå. År 1986 satsade Sverige på utbildning, motsvarande 7,5% av BNP.

Den lilla skolan bör ses i ett nytt ljus. Det gäller att bevara de skolor som har ett positivt värde och inte slentrianmässigt lägga ner dem. De bör ses som en resurs i nya satsningar på svensk landsbygd. En försöksverksamhet bör inledas med denna målsättning. När sedan utvärdering sker, bör den ske ur både ekonomisk och social synvinkel. Föräldrarnas synpunkter och erfarenheter bör samtidigt tillvaratas. Det krävs stor generositet vid bedömningen av de små skolornas fortlevnad, om man på allvar ska lämna rum för alternativa skolor.

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att skapa ökade förutsättningar för att driva små skolor på landsbygden och behovet av ett annorlunda bidragssystem.

Stockholm den 23 januari 1990

Mona Saint Cyr (m)

Margareta Gard (m)